

Univerzita Karlova v Praze

ZÁZNAM O PRŮBĚHU OBHAJOBY

DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: *Výuka zdvořilosti na 2. stupni základní školy*

Jazyk práce: český

Student: Kateřina Petrášová

Fakulta: Pedagogická

Studijní program: Učitelství pro střední školy – český jazyk – anglický jazyk

Vedoucí / školitel: PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Oponent(i): PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

Předseda komise: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Členové komise: PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

Datum obhajoby: 21. května 2014

Průběh obhajoby:

Autorka prezentovala svoji práci, zdůvodnila volbu tématu. V teoretické části práce vymezila zdvořilost a komunikační strategie. Dále uvedla výsledky svého dotazníkového šetření mezi učiteli základních a středních škol. Rovněž provedla analýzy učebnic a místo zdvořilosti v RVP.

Vedoucí práce

Autorka si zvolila velice aktuální a důležité téma. V teoretické práci propojuje vhodným způsobem teoretické poznatky z pragmatiky a didaktiky mateřského jazyka, reflektuje zkušenosti ze školské praxe. Teoretická část je přehledně a solidně zpracována. Empirická část se dělí na dva oddíly, v prvním autorka analyzuje výsledky dotazníkového šetření, které prováděla mezi učiteli základních a středních škol. Dochází k zajímavým závěrům a zjištěná data interpretuje s ohledem k hypotézám, které si v začátku stanovila. V další části podrobně analyzuje pojetí zdvořilosti ve vybraných řadách učebnic českého jazyka, konfrontuje svá zjištění s výpověďmi učitelů. Všechna data byla zároveň kvantifikována a doplněna grafy. V závěru jsou vhodně okomentovány hlavní výsledky šetření a autorka navíc doplňuje práci několika vlastními aktivitami, které by bylo možno zařadit do výuky zdvořilosti na základní škole.

Práce je přehledně zpracována, pouze ojediněle se objevují drobné stylizační nepřesnosti a drobné nedostatky, např. jména zahraničních lingvistek se jednou přechylují, podruhé ne, někde je užito pojmu maxima v ženském, jindy ve středním rodě, ojediněle se objevují překlepy.

Práce je solidně zpracována, autorka se opírá o pragmalingvistickou i didaktickou literaturu, věnuje pozornost všem základním oblastem zdvořilosti. Obě součásti výzkumu jsou přehledně zpracovány, kvantifikovány a autorka přiměřeně interpretuje zjištěná data. Oceňuji, že vše je vztaženo ke školské praxi.

Připomínky vedoucího práce

4.1	Není mi zcela jasné, jak chápat tabulku na straně 43, co vyjadřují uvedené hodnoty.
4.2	Mezi učiteli jste nezaznamenala rozdíly v odpovědích z hlediska délky praxe, ale spíše z hlediska typu školy, kde vyučují. Jak si tento fakt vysvětlujete?
4.3	Vědí učitelé o existenci příruček, které je možno ve výuce využívat?
4.4	V jakém směru by bylo třeba učebnice modifikovat, aby plně odpovídaly požadavkům na ně kladeným ze strany učitelů?
4.5	Odpovídá zpracování tématu zdvořilost v učebnicích požadavkům RVP?
4.6	Jakým způsobem by se dalo pracovat se zdvořilostí v rámci interkulturních vztahů ve třídě?

Reakce autorky

V tabulce autorka hodnotila aspekty řečové etikety, učitelé zadávali, co je pro ně důležité. V první řádce autorka udělala chybu.

Rozdílnost v odpovědích spočívá v požadavcích, které kladou školy na žáky.

Příručky uváděli učitelé pouze stylistické, knížky věnované zdvořilosti vesměs neznají.

Učitel by měl znát projevy zdvořilosti různých národů, nicméně na základě debaty autorka sama zjistila, že vlastně neví, co bude dělat.

Oponent práce

Diplomantka zvolila téma, které je zajímavé a dnes asi i velmi potřebné, protože společenské konvence se posouvají, mění a získávají nové možnosti vyjádření. V praktické části autorka práce zadává dotazník učitelům základních a středních škol, škoda, že vzorek (23 učitelů) je velmi malý, a tak z něho nelze příliš zobecňovat. Zajímavý je rozbor učebnic, ve kterých nakonec autorka konstatuje, že většina cvičení vychází z klasických výukových metod. Sama v příloze uvádí tři netradiční možnosti začlenění zdvořilosti do výuky, podle mého názoru ne příliš vhodné. Je škoda, že nevymyslela sama vlastní cvičení, ve kterých by zdvořilost a český jazyk tvořily jeden celek. Bylo by to jistě velmi potřebné. V práci se vyskytuje několik stylistických neobratností a pravopisných chyb.

Dotazy a připomínky oponenta práce

4.1 Zajímalo by mě nakolik je v učebnicích zahrnuta zdvořilost v různých prostředích (dopravní prostředky, divadlo,...) tak, jak by ji měli žáci denně prožívat. Jakou roli při tom hrají ilustrace?

4.2 Dříve platilo, že děkuji znamená víc než děkuju, platí to ještě dnes? Setkala jste se s něčím podobným?

4.3 Dnes středoškolští učitelé častěji studentům vykají, nebo tykají? Jak je to v nižších třídách gymnázií?

4.4 Navrhněte několik vlastních aktivit, které učí podle vás děti zdvořilosti.

Reakce autorky

O většině připomínek se mluvilo v průběhu obhajoby.

Diskuse

Probíhala po celou dobu obhajoby.

Reakce autorky

Výsledek obhajoby: VELMI DOBŘE

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

[jméno předsedy]